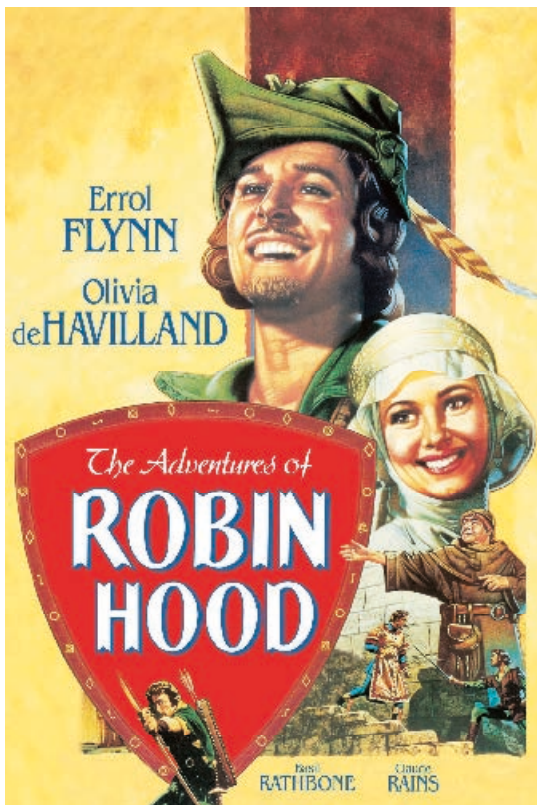

Korngold in The Adventures of Robin Hood

“GEVAAR BETEKENT NIETS ALS JIJ BIJ ME BENT”

Iedereen kent de legende van Sir Robin of Locksley, de meest geliefde bandiet aller tijden. The Adventures of Robin Hood (1938) werd een groot succes, met name door de titelrol van de charismatische Errol Flynn in een groene panty en de pompeuze muziek van Erich Wolfgang Korngold.

Tekst: COR OLIEMEULEN

HET VERHAAL

Als koning Richard Leeuwenhart in 1191 op kruistocht is, regeert zijn slechte broer Jan zonder Land als een tiran over Engeland. Hij krijgt echter te maken met Robin Hood die met zijn Trouwe Volgelingen leeft in de bossen van Sherwood, een toevluchtsoord voor vogelvrijverklaarden. Zij stelen van de rijken, geven aan de armen en strijden tegen onderdrukking. Ondertussen koestert de stoere Robin tedere gevoelens voor de schone Vrouwe Marianne, de beoogde echtgenote van de schout van Nottingham. Zij moet aanvankelijk niets hebben van de vrijpostige avonturier, die er niet voor terugdeinst om zijn tegenstanders met zwaard of pijl en boog een kopje kleiner te maken. Uiteindelijk zal het recht geveieren en belanden de geliefden in elkaars armen.

DE SCÈNE

Robin Hood klimt tegen de muur op naar het balkon van Vrouwe Marianne. Hij hoort dat zij aan haar vertrouweling Bess vraagt wat je voelt als je verliefd bent. Nadat Robin in de kamer is en Bess vertrekt, stelt hij haar diezelfde vraag en zegt dat hij in ieder geval wel verliefd op haar is. Marianne sommeert Robin weg te gaan en beweert dat zij echt niet verliefd op hem is. Hij loopt terug naar het balkon en vraagt of zij niet de wacht moet roepen om hem in de kraag te grijpen. Als Robin weggaat, roept Marianne wanhopig zijn naam. “Dus je houdt wel van mij, nietwaar?” “Je weet dat best.” Robin springt terug in de kamer, neemt Marianne in zijn armen en kust haar. (Niet langer dan een paar seconden, zoals de censuur destijds voorschreef). Robin vraagt of ze met hem meegaat naar Sherwood. “Maar ik heb je niets te bieden behalve ons samen, of ontbering en gevaar. Niemand weet hoelang het duurt voordat Richard terugkeert.” Natuurlijk wil Marianne dat: “Zelfs het gevaar betekent niets als jij bij me bent.” Ze erkent nu dat Robin en zijn kornuiten goed zijn en de machthebbers en zichzelf fout. Hun romantische onderonsje wordt afgebroken door de komst van de schout van Nottingham. Snel een laatste kus, waarna Robin zijn muts over het hoofd trekt en via het balkon naar beneden klimt. Marianne kijkt hem na met een gelukzalige glimlach.

Klassiek in films

DE MUZIEK

Net als de Hongaarse componist Miklós Rózsa en de Italiaanse componist Nino Rota was Erich Wolfgang Korngold een wonderkind in de klassieke muziek die later zijn heil zocht in filmmuziek. De Oostenrijker, door Gustav Mahler 'de nieuwe Mozart' genoemd, werd uitgenodigd om in Hollywood een toneelbewerking van Mendelssohn te arrangeren voor de muziek van *A Midsummer Night's Dream* (1934). Dat betekende het begin van in totaal negentien soundtracks, met name voor *swashbucklers*: zwaardvechtfilms vol acrobatiek en ridderlijkheid. Korngolds flamboyante stijl, gekenmerkt door dweperige pathos en pracht, deed het erg goed in films van Michael Curtiz en met Errol Flynn in de hoofdrol. *The Adventures of Robin Hood* (1938), de eerste Technicolor-film van Warner Bros., was een groot kassucces. Korngold vond zijn muziek echter artistiek compleet onbevredigend: "Ik ben geen muzikale illustrator van een film die voor 90 procent uit actiescènes bestaat." Hij probeerde tevergeefs onder zijn contract uit te komen, maar prompt won hij de Oscar voor beste soundtrack, wat nog geen enkele componist was gelukt.

Korngold beschouwde filmmuziek als operamuziek zonder zang; hij noemde *Tosca* van Puccini de beste soundtrack ooit. Voor zijn score van *The Adventures of Robin Hood* putte Korngold uit een klassiek stuk dat hij al in 1919 had geschreven. Memorabel is de live-uitzending van 11 mei 1938 op NBC, waarin de componist belangrijke stukken van zijn soundtrack liet horen en waarbij hij zelf het Warner Brothers Studio Orchestra dirigeerde, terwijl acteur Basil Rathbone (schout van Nottingham) het verhaal vertelt. In de film staat William Stromberg op de bok voor het Moskou Symfonie Orkest.

Korngolds gezwollen score past perfect bij de heroïek en de liefdesgeschiedenis van Robin Hood. Van de fanfare in het boogschiettoernooi tot de hartstochtelijke verbintenis van strijkers, houten blaasinstrumenten, celesta en vibrafoon tijdens de balkonscène. De standaard was gezet voor alle romantische liefdesscènes die leiden tot de eerste kus, maar ook filmcomponist John Williams bijvoorbeeld zou anders nooit aan diens bombastische soundtrack van *Star Wars* (1977) zijn gekomen.

Ondanks Korngolds baanbrekende score is het de vraag of *The Adventures of Robin Hood* ook zonder de van origine Australische acteur Errol Flynn zo populair zou zijn geworden. Slechts weinigen hanteerden het zwaard met zoveel zwier en genoten zo'n onstuitbare aantrekkingskracht op vrouwen. Maar Flynn was ook omstreden: hij werd beschuldigd van verkrachting van twee minderjarige meisjes en nazisympathie, zoop als een kalenderbroeder en lag regelmatig in de clinch met regisseur Michael Curtiz vanwege Flynn's slechte tekstvastheid en omdat hij was getrouwd met zijn voormalige echtgenote Lili Damita. Olivia de Havilland (Vrouw Marianne), die een jarenlange knipperlichtrelatie met haar tegenspeler had, vertelde in 2005 in een interview hoe ze tijdens het filmen van de balkonscène Flynn plaagde terwijl Damita stond te kijken. "Ik zorgde er wel voor dat een van kusscènes wel zeven of acht keer over moest. Errol Flynn begon zich behoorlijk oncomfortabel te voelen, en kreeg, als ik het zo mag zeggen, een beetje problemen met zijn panty." Olivia de Havilland is nu 103 jaar oud, terwijl de avontuurlijke Errol Flynn op zijn vijftigste bezweek aan de gevolgen van drankmisbruik. Ook met Erich Wolfgang Korngold liep het niet rooskleurig af. Als Jood kon hij niet meer terug naar Europa en als klassiek componist kon hij het verder schudden. Vaak geprezen voor *Die tote Stadt* (1920) werd deze opera in de jaren vijftig door Duitse bladen neergesabeld. Critici noemden Korngold een eersterangs genie dat eindigde als tweederangs talent. «

